

Sn. Sabri KAYA İstanbul İl Özel İdare Genel Sekreteri

İSTANBUL SİSMİK RİSKİN AZALTILMASI VE ACİL DURUM HAZIRLIK PROJESİ İ.S.M.E.P

Bilindiği üzere, Türkiye özellikle depremler başta olmak üzere doğal afetlere karşı dünyanın en aktif bölgelerinden biri üzerinde bulunmaktadır. İstanbul, Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerindeki depremsellik konumu, 11 milyon nüfusu ve ticari/endüstriyel yoğunluklar nedeniyle önem arz etmektedir. Üç bilim adamınca (T.PARSONS-USA, A.BARKA-TR, S.TODA-JPN) yapılan çalışma sonucu İstanbul'da gelecek 30 yıl içinde büyük hasarlı bir deprem olma ihtimali 2000-2010 yılları arasında % 32 ± 12, 2000-2022 yılları arasında % 50± 13, 2000-2030 yılları arasında %62 ± 15 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla kaybedecek zaman yoktur.

Bu nedenle, İstanbul'da meydana gelebilecek olası depremle ilgili olarak şehrin acil durum hazırlık kapasitesinin geliştirilmesi ve depremin neden olabileceği afet riskinin azaltılması amacıyla Dünya Bankası, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Proje Uygulama Birimi ve İstanbul Valiliğinin ortak müzakereleriyle yapılan hazırlık süreci sonucunda "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (İSMEP)" hazırlanmıştır.

İSMEP projesinin genel amacı: İstanbul ilinin olası bir afete karşı gerek yapısal anlamda güçlendirilmesi ve gerekse normal haller ve acil durumlarda işleyecek haberleşme ve bilgi yönetimi sisteminin kurulmasıyla hazırlıkların üst düzeye çıkartılması amaçlanarak gelecekteki bir depremde hayat kurtarmak ve bunun sosyal, ekonomik ve mali etkilerini azaltmaktır.

Projenin özel amacı: afet yönetiminin ve acil durum tepkisinin kurumsal ve teknik kapasitesini arttırmak, kamu binalarının depreme dayanıklılığını güçlendirmek ve bina inşaa yasalarının daha iyi uygulanmasını desteklemek suretiyle İstanbul'u olası bir depreme karşı daha hazır hale getirmektir.

- İSMEP Projesinin tüm uygulama alanı sadece İstanbul'dur.
- Bu hizmet mahalli ve müşterek niteliktedir.
- Muhtemel kriz öncesi harekete geçme ve gelecek yönelimlidir.
- Afet sonrası rehabilitasyon ve acil durum tepki verme alışkanlığından, afet risk yönetimi yaklaşımını da kapsayacak şekilde risk belirleme, değerlendirme ve etki azaltma ile ilgili yaklaşımla hazırlanmıştır.
- Projenin tamamlanması için belirlenen süre azami 5 yıldır.

Finansmanı Dünya Bankasından sağlanan kredi ile karşılanacak olan İSMEP Projesi aşağıda açıklanan 4 ana bileşenden oluşmaktadır:

A BİLEŞENİ - ACİL DURUM HAZIRLIK KAPASİTESİNİN ARTTIRILMASI

Valilik, Belediye ve bütün kamu kurumlarının birbirleriyle etkin bir biçimde haberleşmelerinin sağlanması, bölgede meydana gelebilecek büyük bir deprem sonrasında sistemin kesintisiz olarak çalışabilirliğini sağlayacak bir haberleşme sisteminin kurulmasını kapsamaktadır.

A BİLEŞENİ - ACİL DURUM HAZIRLIK KAPASİTESİNİN ARTTIRILMASI	74.63 Milyon US\$
Acil durum iletişim sistemlerinin geliştirilmesi	32.88 Milyon US\$
Acil Durum Yönetimi Bilgi Sisteminin Kurulması	7.3 Milyon US\$
Afet Yönetim Merkezinin Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi-Valilik Acil Durum Yönetim Merkezi	8.95 Milyon US\$
Acil Durum Müdahale Kapasitesinin Artırılması	15.53 Milyon US\$
Halkı Bilinçlendirme ve Mahalle Afet Gönüllüleri	9.97 Milyon US\$

İSMEP Projesinin sonunda hedeflenen Acil Durum Haberleşme Sistemi sayesinde ;

- İstanbul ilinde afet halleri ve kriz nitelikli acil durumlarda afet yasası gereği Valilik koordinasyonuna giren kurum ve kuruluşlar arası koordinasyonun sağlanması için gerekli ses ve veri haberleşme sistemlerinin oluşturulması,
- Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü(TADY) ile her türlü ses ve veri iletişiminin sağlanması için gerekli bağlantının oluşturulması,
- Kurulacak sistemin ekonomik verimliliği, kullanıcı alışkanlıklarının sürekliliği ve bakım kalitesinin üst seviyede tutulması için afet ve kriz halleri dışındaki kamusal hizmet ihtiyaçlarına destek olarak da kullanılması,
- Kaynakları afetlerde ve kriz nitelikli acil durumlarda etkin olarak yönlendirmek için dinamik, esnek, güvenilir, güvenli, mevcut kurumsal hiyerarşilere uygun, birimler arası iletişimi sağlayabilen, ekonomik ve tümleşik bir haberleşme altyapısının projelendirilmesi, sağlanacaktır.

İSMEP Projesinin sonunda hedeflenen Afet Yönetimi Bilgi Sistemi;

- Acil durumlarda işlevselliğini yitirmeyecektir.
- Ölçeklenebilir, modüler ve esnek olacaktır.
- Mevcut uygulamalar ile uyumlu olacaktır.

- Simülasyon yapılabilecektir.
- Kaynakları doğru ve verimli paylaşacaktır.
- Yol planlaması ve yol bulmaya olanak sağlayacaktır.
- CBS ile ilişkili olacaktır.
- Raporlar üretecektir.
- Destek ve yedekleme birimleri bulunacaktır.
- Meteorolojik ve çevre olaylarını izleyip, yöneticileri uyaracaktır.
- Birimler arası veri iletişimi güncel standartlara uygun yapılacaktır.
- Kullanıcılar farklı düzeyde yetkilendirilebilecektir.

B BİLEŞENİ- ÖNCELİKLİ KAMU BİNALARI İÇİN SİSMİK RİSK AZALTMA

Afete müdahale ve afet sonrasında öncelikli olarak hizmet verecek, sosyal ve toplumsal işlev taşıyan, pek çok sayıda insan tarafından kullanılan kamu binalarının yapısal güçlendirmeleri ve yeniden inşası amaçlanmaktadır. (130 hastane binası, 14 klinik, 598 okul, 45 yönetim binası, 26 yurt, 27 sosyal bina olmak üzere toplam 840 kamu binası)

B BİLEŞENİ - ÖNCELİKLİ KAMU BİNALARI İÇİN SİSMİK RİSK AZALTMA	308.37 Milyon US\$
Öncelikli Kamu Binalarının güçlendirilmesi ve yeniden inşası (Yaklaşık yüksek riskli binaların 1/3'ü). 130 hastane binası, 14 klinik, 598 okul, 45 yönetim binası, 26 yurt, 27 sosyal bina.	303.15 Milyon US\$
Yaşamsal altyapının risk analizi	2.22 Milyon US\$
Kültürel Yapıların Risk Analizi	3 Milyon US\$

C BİLEŞENİ - YAPI MEVZUATI UYGULAMALARI

Yapı mevzuatı ve arazi kullanım planlarının uyumunun önemi konusunda halkın bilinçlendirilmesi, yapı mevzuatı ve arazi kullanım planlaması uygulamalarının iyileştirilmesini amaçlayan düzenleme ve direktiflerin geliştirilmesinin desteklenmesi, Mühendislerin Uluslararası ve Avrupa standartlarına uyumlu olarak gönüllü sertifikasyonu çalışmalarının başlatılması, pilot ilçe belediyelerine yapı mevzuatı uygulamaları ve arazi kullanım

planlaması konularında inşaat ve iskan ruhsatı verilmesinde şeffaflık sağlanması yoluyla destek verilmesini kapsamaktadır.

C BİLEŞENİ-YAPI MEVZUATI UYGULAMALARI	7 Milyon US\$
Yapı mevzuatı ve arazi kullanım planlarının uyumunun önemi konusunda Halkın bilinçlendirilmesi	0,23 Milyon US\$
Yapı mevzuatı ve arazi kullanım planlaması uygulamalarının iyileştirilmesini amaçlayan düzenleme ve direktiflerin geliştirilmesinin desteklenmesi	0.55 Milyon US\$
Mühendislerin Uluslararası ve Avrupa Standartlarına uyumlu olarak gönüllü sertifikasyonu çalışmalarının başlatılması	0,86 Milyon US\$
Pilot ilçe belediyelerine, yapı mevzuatı uygulamaları ve arazi kullanım planlaması konularında inşaat ve iskan ruhsatı verilmesinde şeffaflık sağlanması yoluyla destek verilmesi	5.37 Milyon US\$

D BİLEŞENİ – PROJE YÖNETİMİ

Projenin etkin ve şeffaf bir şekilde uygulanması ile sismik risk azaltma ve hazırlık programının proje süresinden sonra da devam ettirilmesini amaçlamaktadır.

D BİLEŞENİ-PROJE YÖNETİMİ	8 Milyon US\$
ÖN KOMİSYON	2 Milyon US\$
TOPLAM	400 Milyon US\$ (310 Milyon EURO)

Öncelikli Kamu Binalarının Güçlendirilmesi İçin Ayrılan Bütçenin Sektörlere Göre Dağılımı

No	Sektörler	Sektörlere Ayrılan Bütçe (%)	Ayrılan Bütçe (US\$Milyon)	Güçlendirmenin Birim Maliyeti (US\$/m2)	Bina Sayısı		
					Güçlendirilecek Bina Sayısı	Toplam Bina Sayısı	Sektöre Katkısı (%)
1	Tedavi Kurumları (Hastaneler)	38,75	116,25	200	130	308	0,42
2	Semt Poliklinikleri	0,75	2,25	100	14	241	0,06
3	Okullar	48	144	100	598	1.783	0,34
4	İdari	8	24	100	45	68	0,66
5	Öğrenci Yurtları	3	9	100	26	46	0,57
6	Sosyal Hizmetler	1,5	4,5	100	27	27	1,00
	Toplam	100	300		840	2.473	0,34

Hesaplama 300 Milyon \$ üzerinden yapılmıştır.

İkraz Anlaşmasının imzalanmasından önce hazırlanması gerekli görülen etüdlere İstanbul'da Sismik Risk Azaltma ve Acil Durum Hazırlığı Projesi Raporu kapsamında hazırlanmış olup, bahse konu etüd, rapor, inceleme ve çalışmalar aşağıda gösterilmiştir.

- Bakırköy İlçesi Bina Durum Tespit (DURTES) Yöntemi Örnek Raporu (Toplam rapor sayısı 10.362 adettir.)
- Bakırköy İlçesinde yüksek ve çok yüksek riskli meskenlerin depreme karşı güçlendirilmesi fizibilite Raporları
- Zeytinburnu Pilot Kentsel Dönüşüm Projesi Yapılabilirlik Raporu
- Zeytinburnu Pilot Kentsel Dönüşüm Projesi Mali Yapılabilirlik Çalışması
- Bakırköy İlçesi Katılım Eğilimi Ön Değerlendirme Çalışması Nihai Raporu
- İstanbul İlçeleri Karşılaştırmalı Sosyo - Ekonomik Analiz Çalışması Nihai Raporu
- Acil Durum İletişim Sistemlerinin Güçlendirilmesi Yapılabilirlik Çalışması Değerlendirme Raporu
- Acil Durum bilgi Yönetim Sistemi Kurulması Yapılabilirlik Çalışması Değerlendirme Raporu
- İstanbul İl'inde Acil Durum Müdahale Kapasitesinin Yapılabilirlik Çalışması Değerlendirme Raporu
- Öncelikli Güçlendirilmesi Gereken Kamu Yapılarının Listesi
- Kamu Yapılarının Güçlendirilmesi Yapılabilirlik Raporu
- Hastanelerin güçlendirilmesine ilişkin ek bilgi formları
- Güçlendirilecek Öncelikli Hastanelerin Listesi
- Güçlendirilecek Öncelikli Hastaneler ilişkin hazırlanan Etüd Raporu
- Hastanelerin Güçlendirilmesi Sosyal Etki Değerlendirme Çalışması Nihai Raporu
- Danışmanlık Hizmeti İş Tanımı
- İSMEP Çerçeve Çevre Yönetim Planı
- İSMEP Öncelikli Kamu Yapılarının Güçlendirilmesi Çevre Yönetim Planı
- İSMEP Çevresel Eleme ve Değerlendirme Raporu
- İSMEP Kültürel Miras Çevre Yönetim Planı
- İmar ve Yapı Mevzuatı Uygulaması Analizi Danışmanlık Hizmeti Nihai Raporu
- İSMEP Maliyet Analizi
- Güçlendirme Fizibilitesi-Teknik Yaklaşım

Projeye altlık teşkil edebilecek çalışmalar kapsamında temin edilen krediler kullanılarak İSMEP projesi müşavirlik ihaleleri yapılmıştır.

Bunlar;

- Acil iletişim sisteminin oluşturulması,
- Afet yönetimi bilgi sisteminin tasarımı,
- Acil müdahale kapasitesinin artırılması,
- Öncelikli kamu binalarının güçlendirilmesine ilişkin pilot uygulama,(54 Bina : 39 Okul Bloğu, 12 Üniversite Hastanesi Bloğu,1 Yurt Bloğu,2 Sivil Savunma Arama Kurtarma Müdürlüğü Bloğu)
- Meskenlerin güçlendirilmesine ilişkin Bakırköy İlçe pilot uygulama, (350 bina)
- Meskenlerin güçlendirilmesine ilişkin sosyal eğilim yoklaması,

Bilindiği üzere, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanuna 5335 sayılı Kanunla eklenen geçici 8 nci maddesi “İstanbul İlinin maruz kaldığı deprem riski nedeniyle oluşması muhtemel hasarların önlenmesi ve depreme karşı tedbir ve hazırlık amacıyla oluşturulacak projelerin finansmanı için herhangi bir dış finansman kaynağından Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla sağlayacağı kredileri, genel bütçe dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız tahsis etmeye, ... Bakanlar Kurulu yetkilidir.” hükmüne amirdir.

Söz konusu yasa gereği Bakanlar Kurulunca alınan 06.06.2005 tarih ve 2005/8962 sayılı kararla İSMEP Projesinin finansmanı için Dünya Bankasından sağlanacak kredinin İstanbul İl Özel İdaresine karşılıksız tahsis edilmesi uygun görülmüştür.

Dünya Bankası İcra Kurulu, Türkiye’de gerçekleştirilecek olan İSMEP Projesi için 310 milyon Euro (400 milyon dolar karşılığı) krediye onay vermiş bulunmaktadır. Bahse konu kredi yukarıda belirtilen Bakanlar Kurulu Kararı gereğince karşılıksız olarak İstanbul İl Özel İdaresine tahsis edilmiştir.

Yine İSMEP Projesinin uygulama ve koordinasyonundan sorumlu “İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İPCU)”nin İstanbul İl Özel İdaresi altında oluşturulması İl Genel Meclisinin 04.05.2005 tarih ve 2005/3 sayılı kararıyla kabul edilmiş bulunmaktadır.

İstanbul Proje Uygulama Birimine (İPCU), Dünya Bankası ile yapılan mutabakatla belirlenen nitelikteki Proje Direktörü, Proje Direktör Yrd. (Teknik), Proje Direktör Yrd.(İdari-Mali), Kıdemli Satın Alma Uzmanı, Satın Alma Uzmanı, Finansal Yönetim Uzmanı, Muhasebe Uzmanı, Uzman İnşaat Mühendisi (Yapı), 2 adet İnşaat Mühendisi(Yapı), İnşaat Mühendisi (Geoteknik), Elektrik-Elektronik Mühendisi, Sosyal Bilimci, Çevre Mühendisi, Mimar, İzleme ve Raporlama Uzmanı, Yönetici Sekreteri, 2 adet Büro Görevlisi, Şoför olmak üzere toplam 20 personelin alımı için gerekli ilan yapılmış, son başvuru süresi 2 Eylül 2005 tarihi saat 17.00’de sona ermiş olup, başvuran isteklilerle ilgili değerlendirme yapmak üzere sınav komisyonu oluşturulmuş ve çalışmalar devam etmektedir.

İSMEP Projesine ilişkin Dünya Bankası ile Hazine Müsteşarlığı arasındaki “İkraz Anlaşması” ve Hazine Müsteşarlığı ile İstanbul İl Özel İdaresi arasındaki “Proje Uygulama Protokolü” 18.10.2005 tarihinde imzalanmıştır.

İSMEP’in “EN” VE“İLK” LERİ

- En yüksek kullanıcı çeşitliliğine sahip kamusal sistemdir.
- İlk tümleşik yönetim sistemidir.
- Kurumların sahada mobil eşgüdümünü sağlayan ilk sistemdir.
- Yaklaşık 70.000 kullanıcı kapasitesi ile en yoğun kamusal iletişim sistemidir.
- Yedekli kamusal iletişim sistemidir.
- İmar’dan nüfusa tüm verilerin toplandığı en yoğun ve yüksek kapasiteli bilgi sistemidir.
- En büyük hacimli komuta kontrol ve eşgüdüm sistemidir.
- Türkiye’de ilk (kamu) ve en büyük sayısal telsiz iletişim ağıdır.

İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİNCE YAPILAN İŞLER

- 114 okul binası yıkılarak yeniden yapılmıştır.
- 78 adet okul binası takviye edilmiştir.
- Birinci derece deprem riski taşıma ihtimali bulunan Silivri-Tuzla arasındaki sahil şeridindeki 12 ilçede 1998 deprem yönetmeliğine uymayan 470 binanın depremsellik analizleri ve takviye projeleri hazırlanmıştır.
- Avcılar ve Eyüp Hükümet Konakları güçlendirme inşaatları yapılmıştır.
- Bayrampaşa ve Çatalca Özel İdare iş merkezleri güçlendirme inşaatları yapılmıştır.

Hazırlanan bu depremsellik analizleri ve takviye projeleri 7 üniversite ve 5 uzman kuruluş tarafından gerçekleştirilmiştir.